

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ
CHRIS SAVVIDIS

εργασία

**«Ποιότητα υπηρεσίας σε δίκτυα
ευρείας ζώνης»**

**“Quality of Service in broadband
networks”**

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
ΠΜΣ Πληροφοριακά Συστήματα
Τεχνολογίες Τηλεπικοινωνιών & Δικτύων
Καθηγητής: Α.Α. Οικονομίδης

University of Macedonia
Master Information Systems
Networking Technologies
Professor: A.A. Economides

Quality of Service (QoS) in Broadband Networks

Ποιότητα υπηρεσίας σε Δίκτυα
Ευρείας Ζώνης

Τι είναι QoS;

Ο όρος QoS αναφέρεται:

- στην πιθανότητα ένα τηλεπικοινωνιακό δίκτυο να ανταποκριθεί σε μια σύμβαση κυκλοφορίας (traffic contract)
- στους μηχανισμούς ελέγχου εξασφάλισης πόρων

Τι είναι QoS;(2)

Το QoS μπορεί να:

- παρέχει διαφορετική προτεραιότητα σε διαφορετικούς χρήστες ή ροές δεδομένων
- εγγυηθεί ένα συγκεκριμένο επίπεδο απόδοσης για μια ροή δεδομένων σύμφωνα με τις αιτήσεις του προγράμματος εφαρμογής ή την πολιτική του παροχέα υπηρεσιών διαδικτύου

Τι είναι QoS;(3)

Το QoS περιλαμβάνει όλες τις πτυχές μιας σύνδεσης:

- Ποιότητα
- Αξιοπιστία
- Απώλεια(δεδομένων)

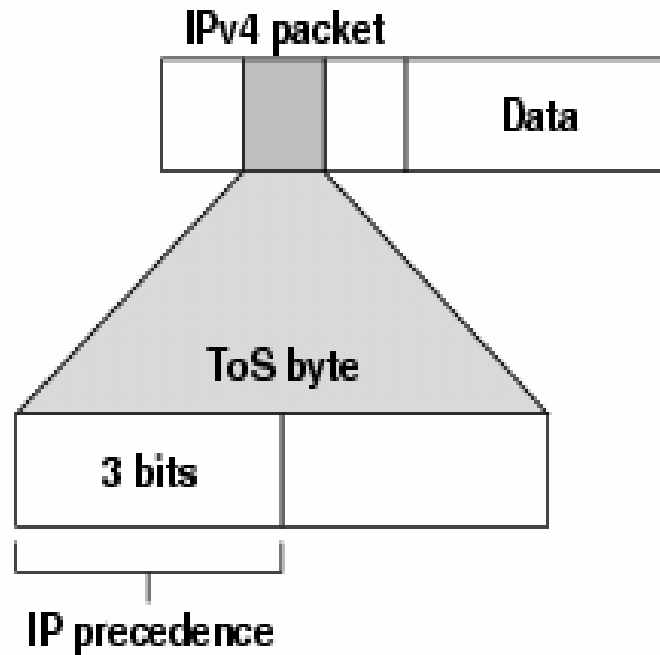
Εγγυήσεις QoS

Οι εγγυήσεις QoS είναι απαραίτητες όταν οι χωρητικότητες του δικτύου είναι περιορισμένες, ειδικά για πολυμεσικές εφαρμογές πραγματικού χρόνου, όπως η τηλεφωνία μέσω διαδικτύου (VoIP), όπου απαιτείται σταθερός ρυθμός bit και είναι ευαίσθητες στην καθυστέρηση

Σκοπός ύπαρξης του QoS

- Στα πρώτα στάδια δημιουργίας του Διαδικτύου(Internet), δεν υπήρχε ανάγκη για παροχή QoS. Για αυτό όλο το Internet λειτουργούσε ως ένα δίκτυο βέλτιστης προσπάθειας(best effort)
- Υπήρχαν 4 bits για επιλογή τύπου υπηρεσίας και 3 bits προτεραιότητας στην επικεφαλίδα κάθε πακέτου, αλλά ελάχιστα χρησιμοποιούνταν

Το πεδίο προτεραιότητας στον IPv4 header

Σκοπός ύπαρξης του QoS(2)

Πολλά μπορούν να συμβούν στα πακέτα που ταξιδεύουν σε ένα δίκτυο με αποτέλεσμα να προκύπτουν τα εξής προβλήματα

- Απορρίψεις πακέτων
- Καθυστέρηση
- Τρέμουλο (Jitter)
- Παράδοση εκτός σειράς
- Λάθη

Σκοπός ύπαρξης του QoS(3)

- Οι σύγχρονες εξελίξεις στις εφαρμογές πολυμέσων απαιτούν εγγυήσεις ποιότητας υπηρεσίας για τις μεταφορές δεδομένων σε πραγματικό χρόνο(real-time)
- Παρατηρείται ότι η διαδικτυακή κίνηση γίνεται όλο και περισσότερο ανομοιογενής. Υπηρεσίες όπως η απλή μεταφορά αρχείων και η τηλεδιάσκεψη έχουν εντελώς διαφορετικές απαιτήσεις σε QoS.

Σκοπός ύπαρξης του QoS(4)

- Για το λόγο αυτό, δηλαδή των διαφορετικών απαιτήσεων κάθε εφαρμογής έχει ενταθεί η ανάπτυξη αλγορίθμων έξυπνης διαχείρισης πόρων, ώστε να επιτευχθεί αποδοτική αξιοποίηση των διαθέσιμων διαδικτυακών πόρων.

Εφαρμογές που απαιτούν QoS

- Μια σύμβαση κυκλοφορίας(SLA, Service Level Agreement) προσδιορίζει τις εγγυήσεις για την ικανότητα ενός δικτύου να παρέχει συγκεκριμένα όρια απόδοσης/καθυστέρησης σύμφωνα με από κοινού συμφωνημένο κριτήριο
- Η συμφωνία πραγματοποιείται μεταξύ του τηλεπικοινωνιακού φορέα και του πελάτη, δηλαδή τον χρήστη του δικτύου

Εφαρμογές που απαιτούν QoS(2)

Παραδείγματα προτεραιότητας υπηρεσίας(QoS)
για διαφορετικούς τύπους διαδικτυακής κίνησης:

- Η ροή(streaming) πολυμέσων απαιτεί αυξημένο throughput
- Η τηλεφωνία απαιτεί αυστηρά όρια καθυστέρησης και jitter

Τύποι Κίνησης

- Κίνηση ελέγχου του δικτύου(network control traffic)
- Κίνηση φωνής(voice traffic)
- Κίνηση βίντεο(video traffic)
- Κίνηση ελεγχόμενου φορτίου(controlled load traffic)
- Κίνηση τέλειας προσπάθειας(excellent effort traffic)
- Κίνηση καλύτερης προσπάθειας(best effort traffic)
- Κίνηση υπόβαθρου(background traffic)

Κλάσεις Κίνησης

- Οι επτά(7) τύποι διαδικτυακής κίνησης αντιστοιχούν σε κλάσεις κίνησης που αλλιώς ονομάζονται και ουρές
- Το πως γίνεται η αντιστοίχιση εξαρτάται από τον αριθμό των διαθέσιμων κλάσεων

Προτεραιότητα

- Η ταξινόμηση της διακινούμενης πληροφορίας στο δίκτυο μπορεί να γίνει με βάση την προτεραιότητα
- Το πρότυπο 802.1p ορίζει τον τρόπο με τον οποίο καθορίζονται τα bits της προτεραιότητας
- Το ίδιο πρότυπο καθορίζει και τον τρόπο με τον οποίο γίνεται και η αντιστοίχιση των ρυθμίσεων προτεραιότητας με τις κλάσεις κίνησης

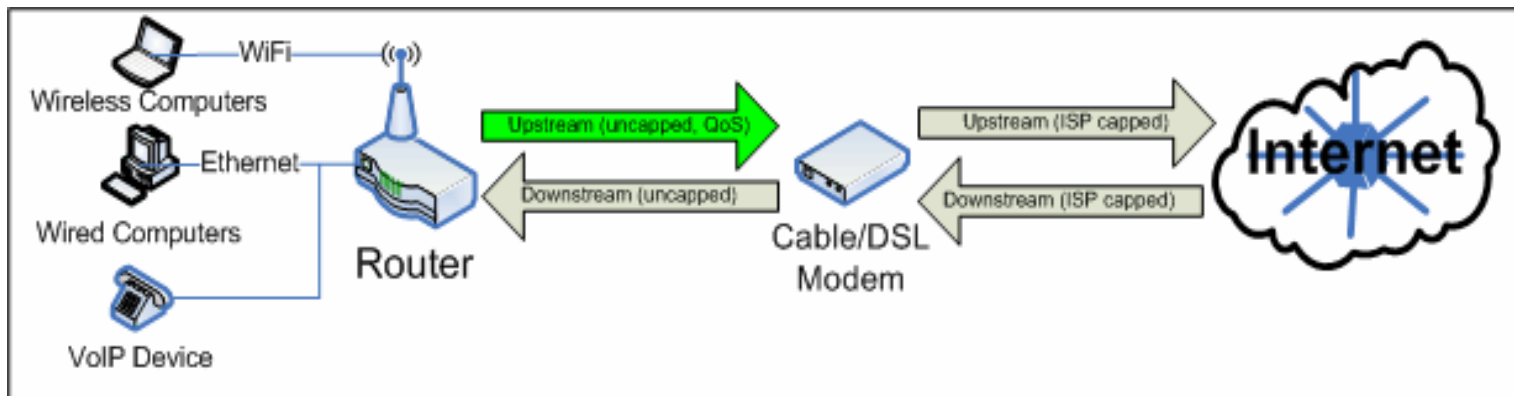
Παροχή QoS

Υπάρχουν δυο(2) τρόποι παροχής εγγυήσεων για QoS σε δίκτυα Ευρείας ζώνης:

- Παρέχοντας πλήθος πόρων(resources), αρκετών ώστε να ανταποκριθούν στο μέγιστο της απαίτησης, λαμβάνοντας υπόψιν και ένα περιθώριο ασφαλείας
- Απαιτώντας από τους χρήστες να κάνουν κρατήσεις(reservations), τις οποίες θα κάνουν αποδεκτές, μόνο εφόσον οι δρομολογητές είναι σε θέση να τις εξυπηρετήσουν αξιόπιστα

Που θα πρέπει να υλοποιείται το QoS;

- Θα πρέπει να υλοποιείται από άκρο-σε-άκρο(end-to-end), από την συσκευή πηγής έως την συσκευή προορισμού

QoS δρομολόγηση

- Αφορά την επιλογή της διαδρομής των πακέτων, η οποία θα ικανοποιεί τις απαιτήσεις σε QoS μιας σύνδεσης
- Η διαδικασία επιλογής διαδρομής περιλαμβάνει την γνώση των απαιτήσεων της σύνδεσης για QoS και πληροφορίες σχετικά με την διαθεσιμότητα εύρους ζώνης (bandwidth)

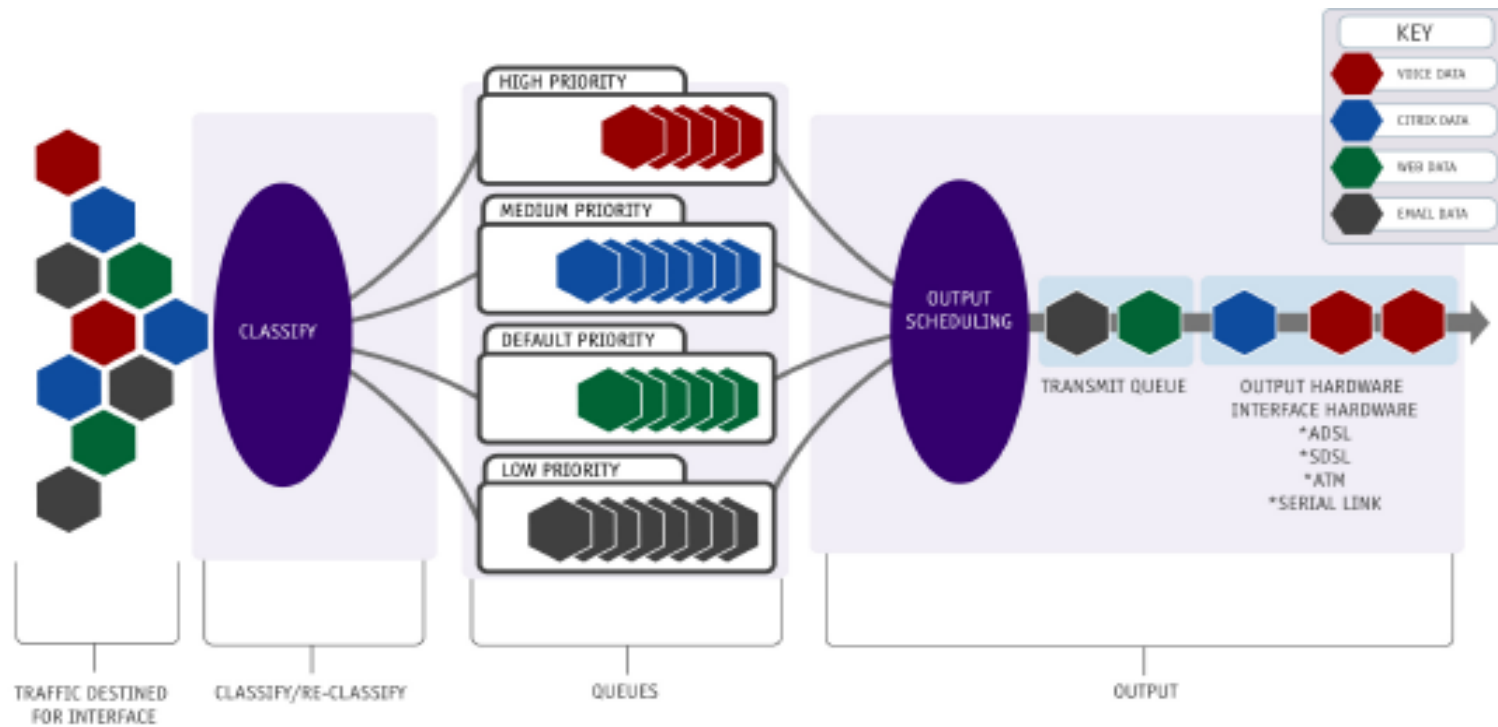
QoS δρομολόγηση(2)

- Η QoS δρομολόγηση θέτει μεγάλες προκλήσεις όσον αφορά τον σχεδιασμό των αλγορίθμων
- Από την μια, η επιλογή διαδρομής είναι μια σύνθετη εργασία, και από την άλλη, οι αιτήσεις συνδέσεων πρέπει να διαχειριστούν γρήγορα κατά την άφιξή τους

Κριτήρια για την επιτυχή εφαρμογή QoS

- Προσδιορισμός και κατηγοριοποίηση των εφαρμογών
- Καθορισμός των πολιτικών QoS
- Έλεγχος των πολιτικών QoS
- Υλοποίηση των πολιτικών QoS
- Διαχείριση, καταγραφή και προσαρμογή

Παράδειγμα παροχής QoS

Διαχείριση QoS

- Η υποστήριξη QoS σε δίκτυα μεταγωγής πακέτου απαιτεί συνεργασία πολλών συστατικών:
- Έλεγχος εισόδου: περιορίζει τον αριθμό των ροών που εισάγονται στο δίκτυο, ώστε κάθε ανεξάρτητη ροή να λαμβάνει την επιθυμητή QoS
- Χρονοπρογραμματισμός(Scheduling): το ποιο πακέτο μεταδίδεται πρώτο στην ζεύξη εξόδου επηρεάζει σημαντικά τις εγγυήσεις QoS για τις διάφορες ουρές

Διαχείριση QoS(2)

- Διαχείριση ενδιάμεσης μνήμης(buffer): έλεγχος του μεγέθους της ενδιάμεσης μνήμης και λήψη απόφασης ποια πακέτα θα απορριφθούν
- Έλεγχος συμφόρησης: πρόληψη, διαχείριση και ανάκτηση από σενάρια διαδικτυακής συμφόρησης
- Διαχείριση ουράς

Διαχείριση Ουράς

- Οι ουρές δεν είναι απείρου μεγέθους, οπότε μπορούν να υπερχειλίσουν
- Τα επιπρόσθετα πακέτα απορρίπτονται, και αυτό ονομάζεται απόρριψη ουράς (tail drop)
- Η απόρριψη αυτή δεν μπορεί να αποφευχθεί ακόμα και αν το πακέτο είναι υψηλής προτεραιότητας

Διαχείριση Ουράς(2)

- Υπάρχει η ανάγκη ενός μηχανισμού που θα:
- Προσπαθεί να αποτρέψει το γέμισμα της ουράς
- Επιτρέπει κάποια κριτήρια απόρριψης πακέτων χαμηλής προτεραιότητας πριν την απόρριψη πακέτων υψηλής προτεραιότητας
- Ο μηχανισμός *Weighted Random Early Detect*(WRED) τα λαμβάνει και τα δυο(2) παραπάνω υπόψη

Μηχανισμοί QoS

- Η ποιότητα υπηρεσίας μπορεί να προσφερθεί εξασφαλίζοντας ότι οι εσωτερικές ζεύξεις είναι αρκετά γρηγορότερες από τις ζεύξεις πρόσβασης
- Η προσέγγιση αυτή, είναι απλή και, ίσως, οικονομικά εφικτή για τα δίκτυα ευρείας ζώνης με αναμενόμενα και μικρά κυκλωφοριακά φορτία
- Η απόδοση είναι λογική για πολλές εφαρμογές, κυρίως για αυτές που παρουσιάζουν ανοχές στο υψηλό jitter, όπως οι deeply-buffered λήψεις βίντεο

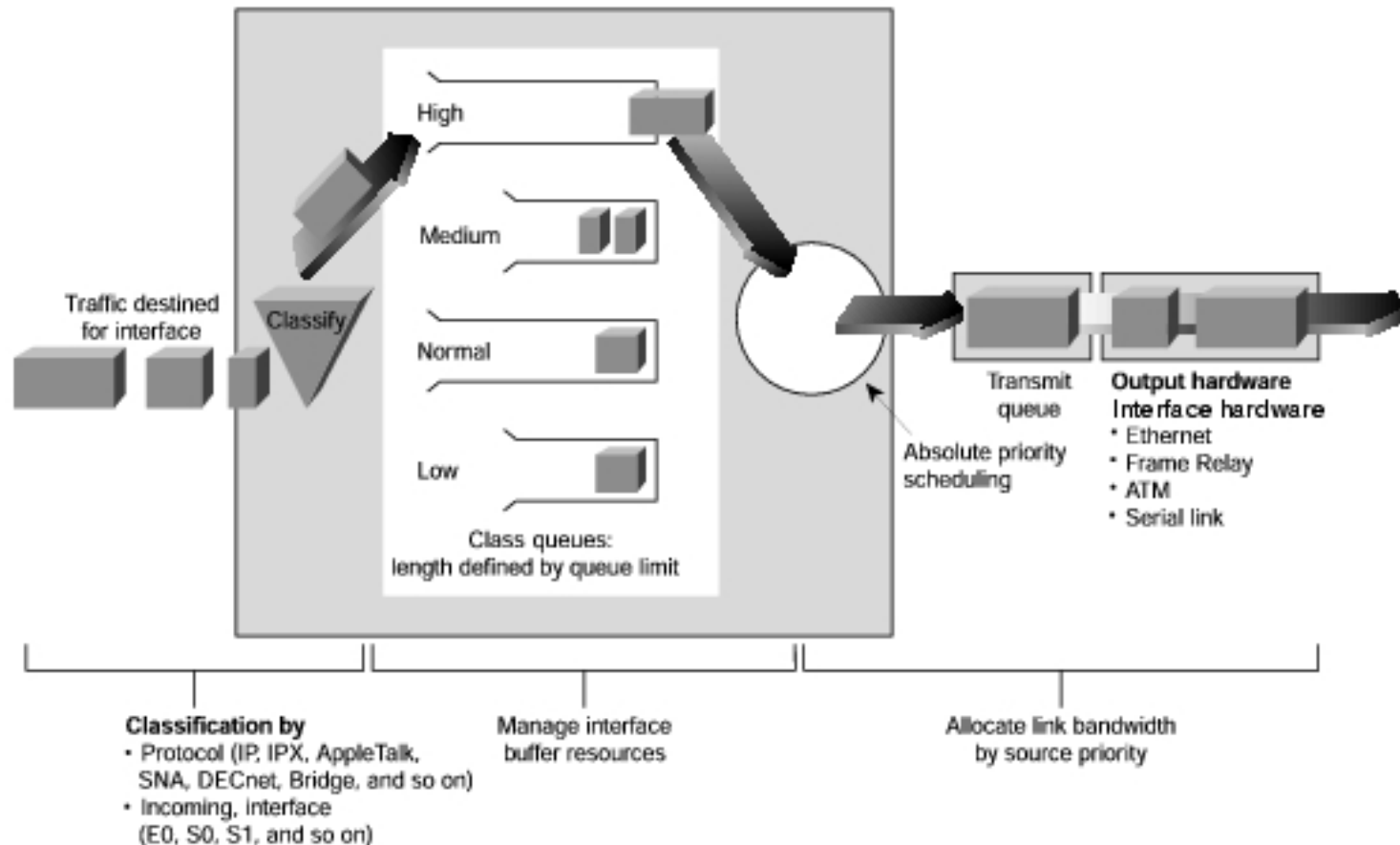
Αρχιτεκτονικές QoS της IETF

- Προτεραιότητα IP:
  - Πεδίο της επικεφαλίδας του πακέτου που δηλώνει την προτεραιότητα που θα πρέπει να λαμβάνει το πακέτο
- IntServ:
  - Δέσμευση πόρων ανά ροή με την χρήση του RSVP
  - Παρόμοιο με τις εικονικές συνδέσεις του ATM
  - Προβλήματα επεκτασιμότητας(scalability).
- DiffServ:
  - Συγκέντρωση ροών σε ομάδες συμπεριφοράς ανά βήμα(per hop behavior)
  - Επισπευμένη προώθηση(Expedited forwarding) και Εξασφαλισμένη προώθηση(Assured forwarding)

Αρχιτεκτονικές QoS

- Μια αρχιτεκτονική QoS παρέχει εργαλεία για διαφορετική μεταχείριση των πακέτων
- Έτσι, μια ροή λαμβάνει καλύτερη απόδοση σε βάρος των υπολοίπων

Προτεραιότητα πακέτων

Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες

- Οι εφαρμογές χρησιμοποιούν το πρωτόκολλο RSVP (Resource Reservation Protocol) για να αιτηθούν και να δεσμεύσουν πόρους του δικτύου
- Παρόλο που το μοντέλο αυτό λειτουργεί, θεωρήθηκε ότι δεν θα μπορέσει να επεκταθεί με τον ρυθμό ανάπτυξης του Διαδικτύου

Διαφοροποιημένες Υπηρεσίες

- Αυτό το μοντέλο χρησιμοποιείται επί του παρόντος
- Τα πακέτα σημαδεύονται σύμφωνα με τον τύπο υπηρεσίας που απαιτούν
- Οι δρομολογητές και οι μεταγωγείς με βάση τα «σημάδια» αυτά, αναλαμβάνουν να κατανήσουν τους πόρους σύμφωνα με τις ανάγκες

Διαφοροποιημένες Υπηρεσίες(2)

- Οι δρομολογητές που υποστηρίζουν το DiffServ χρησιμοποιούν πολλαπλές ουρές για τα πακέτα που αναμένουν μετάδοση από διεπαφές περιορισμένου εύρους ζώνης
- Στην πράξη, όταν ένα πακέτο πρέπει να προωθηθεί από μια διεπαφή μέσω ουράς, τότε στα πακέτα που απαιτούν μικρό jitter δίνεται προτεραιότητα

Επιπρόσθετοι μηχανισμοί QoS

- Διαμόρφωση κυκλοφορίας(Traffic shaping)
- Αλγόριθμοι χρονοπρογραμματισμού(Scheduling algorithms)
- Αποφυγή συμφόρησης(Congestion avoidance)

Διαμόρφωση κυκλωφορίας

- Αλλιώς ονομάζεται, μορφοποίηση κίνησης[1]
- Ρυθμίζει τον μέσο ρυθμό και την καταγιιστικότητα της μετάδοσης δεδομένων [1]
- Μειώνει την συμφόρηση και βοηθά τον τηλεπικοινωνιακό φορέα να κρατήσει την υπόσχεση(SLA) του προς τον πελάτη[1]

Διαμόρφωση κυκλωφορίας(2)

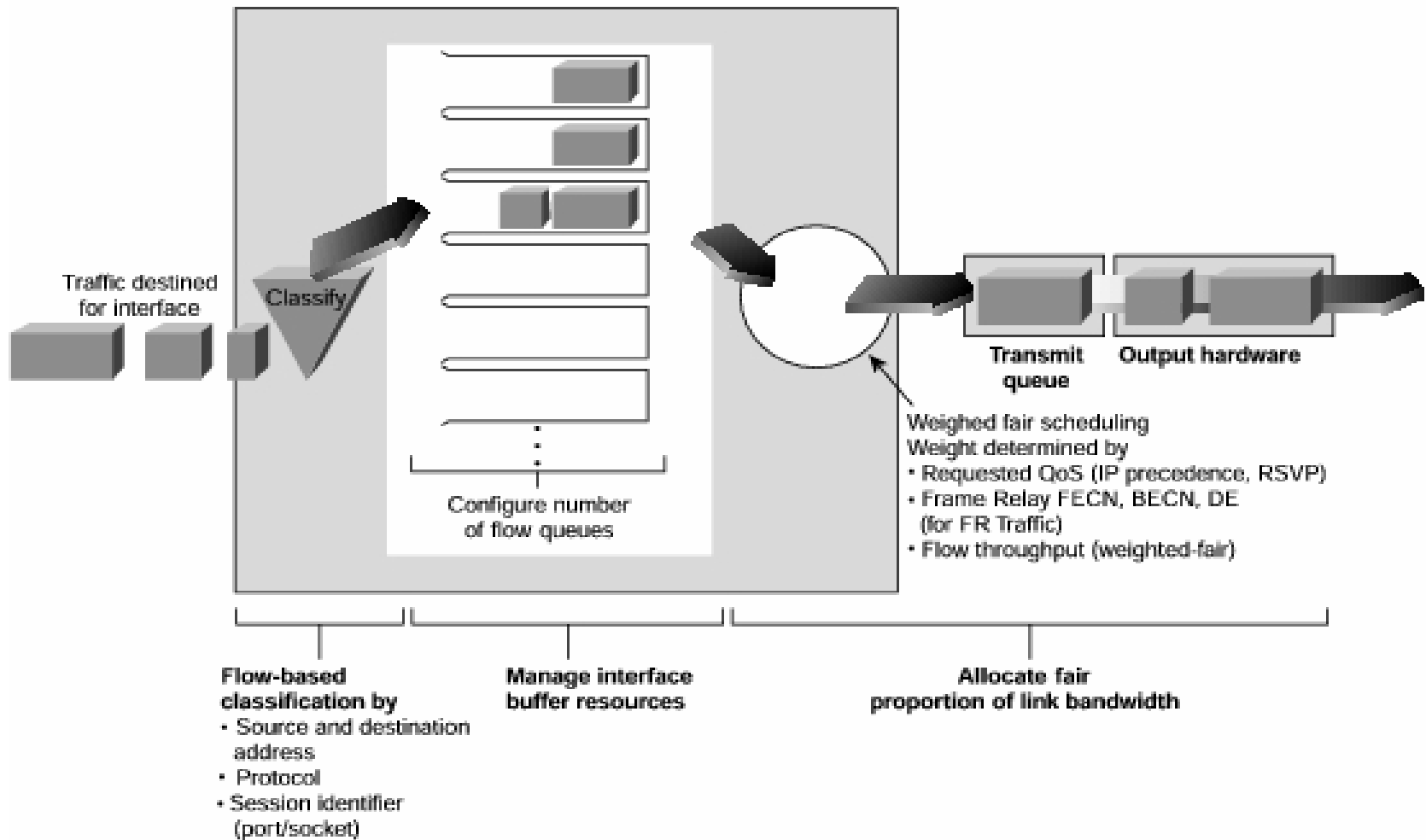
Έχουμε τους εξής αλγόριθμους:

- Κάδου με Σκυτάλη (Token bucket)
- Διαρρέοντος Κάδου (Leaky bucket)
- TCP έλεγχος ρυθμού, όπου τεχνητά προσαρμόζουμε το μέγεθος του TCP παράθυρου και ελέγχουμε τον ρυθμό των επιβεβαιώσεων(ACK) που στέλνονται πίσω στον αποστολέα

Αλγόριθμοι χρονοπρογραμματισμού

- Weighted fair queuing (WFQ)
- WFQ με βάση τις κλάσεις
- Weighted Round Robin (WRR)
- Deficit Weighted Round Robin

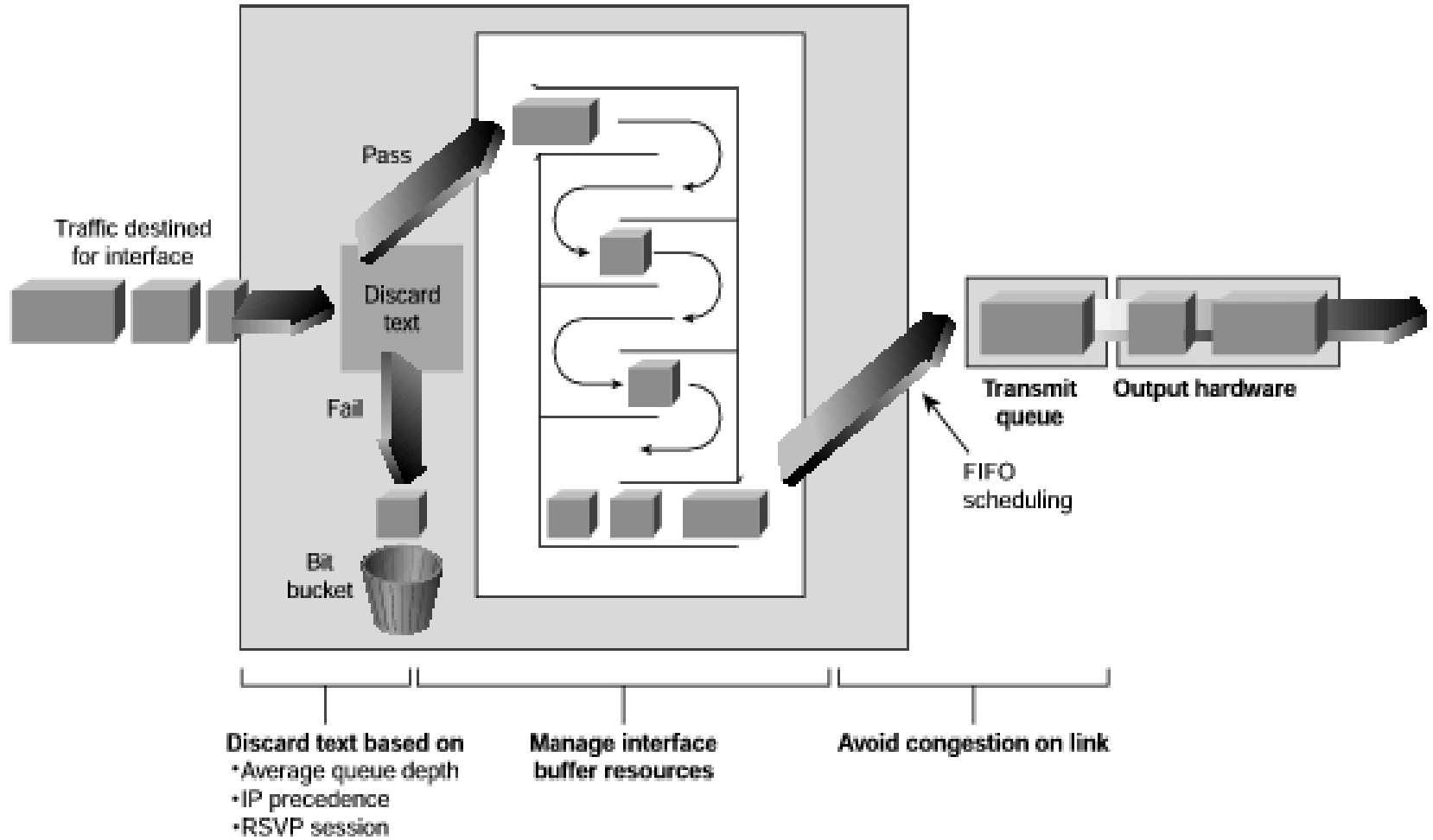
Παράδειγμα του αλγόριθμου WFQ

Congestion avoidance

- RED (Random Early Drop), μικραίνει την πιθανότητα απορρίψεων πακέτων από το τέλος της ουράς του buffer της θύρας
- Policing, μαρκάρισμα ή απόρριψη των πακέτων λόγω του υπερβολικού ρυθμού της κυκλοφορίας και του burst size
- Σαφής ειδοποίηση συμφόρησης (Explicit congestion notification)
- Ρύθμιση του buffer (buffer tuning)

Παράδειγμα του αλγόριθμου RED

Προβλήματα του QoS

- Internet2

Η ομάδα εργασίας του QoS κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αύξηση του εύρους ζώνης είναι πιθανόν πιο πρακτική από την υλοποίηση του QoS

Ασύρματα Δίκτυα(Το μέλλον του QoS)

- Το διαδίκτυο επεκτείνεται στον κόσμο της ασύρματης πραγματικότητας με δίκτυα όπως:
  - WLANs, που βασίζονται στο πρωτόκολλο 802.11 ή αλλιώς Wi-Fi
  - BWAs(Broadband Wireless Access networks), που βασίζονται στο πρωτόκολλο 802.16 ή αλλιώς WiMAX
- Υπάρχει ανάγκη επέκτασης του QoS στην ασύρματη πλευρά

Βιβλιογραφία

- [1] Tanenbaum, Andrew S.: computer Networks, 3rd Edition, Prentice-Hall, Inc.
- [2] Evans, John: Deploying IP and MPLS QoS for Multiservice Networks: Theory and Practice, Clarence Filis (Morgan Kaufmann, 2007, ISBN 0-12-370549-5).
- [3] Franken, Leonard: Quality of Service Management: A Model-Based Approach. PhD thesis, Centre for Telematics and Information Technology, 1996.
- www.cisco.com